

"ויפגע במקום וילן שם" - "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו"

היום ז' כסלו, הוא יום הזיכרון של מרן הרב חרל"פ זצ"ל. נייחד דברינו כאן להבנת רעיון שהגה: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו" (מי מרום-ה, עמ' פג) כותב הרב חרל"פ, ויש להבין: מהי משמעותו של ה'מקום' שעליו מדבר? ויש להשיב כי מצאנו "מקום" כבר אצל אברהם אבינו, שנאמר: "וירא את המקום מרחוק" (כב, ד). מה המקום שאברהם ראה? המקום בהר המוריה שקודש הקודשים עומד עליו (בראשית רבה סח, ט), וההתגלות האלוקית הראשונית אלינו הייתה באותה נקודה שקודש הקודשים עמד בה: אבן השתייה, כי "ממנה הושתת העולם" (יומא נד:), כלומר היצירה הראשונית שהקב"ה יצר בעולמו היא אבן השתייה, הדבר הראשון שהביא לידי ביטוי את המציאות של "המקום", שהוא מקומו של עולם, אבן השתייה. זהו המקום שרואה אברהם. מכאן נבין את הנאמר אצל יעקב "ויפגע במקום" לפי דברי מרן הרב חרל"פ: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו". אנחנו אומרים על התפילה "שוותי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טז, ח) ו"דע לפני מי אתה עומד" (אוצר המדרשים, אליעזר, עמ' 29), וכך מבינים שהמציאות האלוקית היא "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו, ג) וכשאני מתפלל אני עומד לפני המקום. אבל האם אני מרגיש שאני עומד לפני ה"מקום"? זהו ספק גדול. ייתכן שזאת כוונתו של מרן הרב חרל"פ: "ויפגע במקום" - יעקב הרגיש שהגיע למקום, הרגיש שעומד לפני המציאות האלוקית. ומכאן נאמר: "מה מאושר הוא האדם המוצא את מקומו": אשרי האדם שלפחות בשעה שמתפלל מרגיש שעומד לפני המציאות האלוקית, לפני ה"מקום".

כותב הרב אברהם צוקרמן זצ"ל בספרו "לוחות אבן" כי יש להסביר עוד את דברי הרב חרל"פ ולומר שלכל דבר יש מקום. לא בכל מקום אפשר לגדל כל צמח או כל בעל חיים. כי כל ייצור מתברך מהמקום המיוחד לו. וגם לכל אדם יש מקום, וכאשר מגיע למקומו זוכה לברכה. וכן אצל העמים: עם ישראל יכול להיות עם סגולה רק כשהוא בארץ ישראל ויעקב אבינו הגיע למקומו, למקום המיוחד לו: למקום המקדש. לזה רומזים גם דברי חז"ל, שדמותו של יעקב אבינו חקוקה בכיסא הכבוד המכוון למקום המקדש, וכשהגיע יעקב למקום שמכוון כנגד כיסא הכבוד, הוא הגיע למקומו (בראשית רבה עח, ג).

שנזכה בע"ה "לפגוע במקום". להרגיש ולפעול מול המציאות האלוקית בכל מעשינו, נזכה לייצר את ה"מקום" המאפשר צמיחה, מימוש והצלחה לכל באי בית ספרנו.

שבת שלום ומבורך,